

Що дає нам асоціація з ЄС?

Якість атмосферного повітря

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Громадська
Синергія

УКРАЇНЬСЬКА СТОРОНА
ПЛАТФОРМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНА-ЄС

Ресурсно-аналітичний центр
"Суспільство і довілля"

Законодавство ЄС

Європейський Союз ухвалив законодавство, яке гарантує добру якість атмосферного повітря та запроваджує дієві механізми моніторингу і контролю за забруднюючими повітря речовинами. Його основу становить директива про якість атмосферного повітря та чисте повітря для Європи.

Згідно з Угодою про асоціацію Україна зобов'язалася наблизити своє законодавство до цієї директиви, а також низки директив, які встановлюють стандарти щодо обмеження вмісту певних видів забруднюючих речовин у повітрі, контролю за викидами летких органічних сполук, вимоги до якості бензину та дизельного палива і попередження його негативного впливу на повітря, зокрема шляхом зменшення вмісту сірки.

Що має імплементувати Україна?

Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи

Директива 1999/32/ЄС про зменшення вмісту сірки у деяких видах рідкого палива

Директива 2004/107/ЄС про миш'як, кадмій, ртуть, нікель і поліциклічні ароматичні вуглеводні у атмосферному повітрі

Директива 94/63/ЄС про контроль викидів летких органічних сполук (ЛОС), що виникають зі сховищ нафти та при її транспортуванні з терміналів до сервісних станцій

Директива 98/70/ЄС про якість бензину та дизельного палива

Директива 2004/42/ЄС про обмеження викидів летких органічних сполук за рахунок використання органічних розчинників у певних фарбах і лаках та продукції полірування транспортних засобів

Ситуація і законодавство в Україні

В Україні ще у 1992 році ухвалено Закон про охорону атмосферного повітря, проте він не в повній мірі враховує вимоги щодо стандартів якості атмосферного повітря та механізмів забезпечення доброго стану повітря, передбачених рамковою директивою ЄС.

Забезпечення якості атмосферного повітря неможливе без впровадження модернізованого, належного та повного його моніторингу, який охоплював би спостереження усього переліку забруднюючих речовин, передбачених директивами ЄС (зокрема, пилу $PM_{2,5}$, PM_{10}).

Згодом має запрацювати державна інформаційна система «Відкрите довкілля», яка комплексно відображатиме інформацію про стан довкілля та результати його моніторингу. Окремий модуль системи буде присвячений стану атмосферного повітря.

У 2018 році схвалені технічні вимоги щодо обмеження викидів летких органічних сполук внаслідок використання органічних розчинників у лакофарбових матеріалах для будівель та ремонту колісних транспортних

засобів. Проте впровадження вимог директив в Україні досі перебуває на етапі розроблення та схвалення необхідного законодавства, а не впровадження її стандартів на практиці. Триває робота над доопрацюванням концепції реформування державної системи моніторингу довкілля, порядку здійснення моніторингу атмосферного повітря загалом та зокрема за вмістом окремих забруднювачів повітря, встановлення зон та агломерацій за рівнем забруднення повітря тощо.

35,8% громадян України вважають забруднення повітря однією з найважливіших екологічних проблем

2/3 населення України проживає на територіях, де стан атмосферного повітря не відповідає гігієнічним нормативам, що впливає на загальну захворюваність населення

Основні причини незадовільного стану якості атмосферного повітря в населених пунктах: недотримання суб'єктами господарювання норм природоохоронного законодавства та низькі темпи впровадження новітніх технологій

Україна планує зменшити викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел на **6% у 2020 році**, на **16,5% у 2025 році** та на **22,5% у 2030 році** порівняно з **2015 роком**

Що дає імплементація законодавства ЄС?

- Забезпечення кращої якості атмосферного повітря, що, в свою чергу, дозволить уникнути, попередити чи зменшити шкідливий вплив на здоров'я людини і довкілля
- Зменшення захворюваності та кількості смертей, спричинених забрудненням повітря
- Встановлення стандартів якості атмосферного повітря безпечного для життя та здоров'я людини і довкілля
- Запровадження системи управління якістю атмосферного повітря, здійснення оцінки та контролю задля підтримки належної якості чи покращення якості повітря
- Запровадження моніторингу та збору інформації про стан атмосферного повітря
- Створення мережі станцій автоматичного контролю якості атмосферного повітря
- Інформування органами державної влади про стан атмосферного повітря
- Гарантування доступу громадськості до інформації про стан атмосферного повітря
- Маркування товарів щодо вмісту забруднюючих речовин, зокрема вмісту летких органічних сполук
- Розробка та впровадження місцевих, регіональних чи національних планів поліпшення якості атмосферного повітря

Забруднення повітря – друга з найбільших екологічних проблем, яка турбує 46% мешканців ЄС

1,8 млрд євро виділено з європейських структурних та інвестиційних фондів для держав-членів на підтримку заходів з якості повітря

Протягом 2000-2016 року в ЄС спостерігається зменшення викидів усіх первинних забруднюючих речовин, зокрема викиди аміаку зменшилися у 2016 році на 9% порівняно з 2000 роком, а діоксиду сірки на 76%.

ПЕРЕДЧАСНІ СМЕРТІ ТА ВТРАЧЕНІ РОКИ ЖИТТЯ, СПРИЧИНЕНІ ЗАБРУДНЕННЯМ ПОВІТРЯ (ЄС-28, 2015)

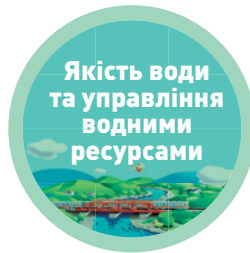
Передчасні смерті (кількість смертей)			Втрачені роки життя (кількість років)		
P _{2,5}	NO ₂	O ₃	P _{2,5}	NO ₂	O ₃
391 000	76 000	16 400	4 150 000	795 000	180 000

Що я можу зробити вже зараз?

- Дізнатись про якість атмосферного повітря у моєму населеному пункті/регіоні
- Дізнатись, чи проводиться у моєму місті/селі громадський контроль за якістю повітря. Якщо так, то стати активним учасником такої ініціативи
- Не спалювати побутове сміття, опале листя чи підпалювати сухостій. Дізнатись про шкідливість такого спалювання і розказати своїм друзям, знайомим та сусідам
- Намагатись менше користуватись власним автотранспортом, натомість користуватись громадським транспортом, велосипедом та іншими видами транспорту, які не забруднюють повітря чи є менш шкідливими для нього
- Підтримувати місцеву владу у розвитку електричних видів транспорту
- Враховувати екологічність автомобіля при його купівлі
- Купувати місцеві продукти, знижуючи забруднення повітря, пов'язане з їх доставкою
- Купувати товари (бензин, інші види палива, фарби, лаки), які відповідають вимогам щодо попередження забруднення атмосферного повітря
- Контролювати органи державної влади та місцевого самоврядування в частині виконання ними своїх зобов'язань щодо забезпечення якості повітря, безпечного для людини і довкілля

Завантажуйте на www.rac.org.ua

Завантажити цю та інші брошури можна за посиланням

Публікація підготовлена в рамках проекту «Від Угоди про асоціацію до успішних практик: охорона довкілля в дії» за сприяння Європейського Союзу і Міжнародного фонду «Відродження» у рамках проекту «Громадська синергія», під егідою Української сторони Платформи громадянського суспільства Україна-ЄС. Її зміст є виключною відповідальністю Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля» і не обов'язково відображає точку зору Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження».

